FEMEI EXTRAORDINARE care au făcut ISTORIE

Kate Pankhurst

LITERA
mici

ÎN ACEEAȘI SERIE:

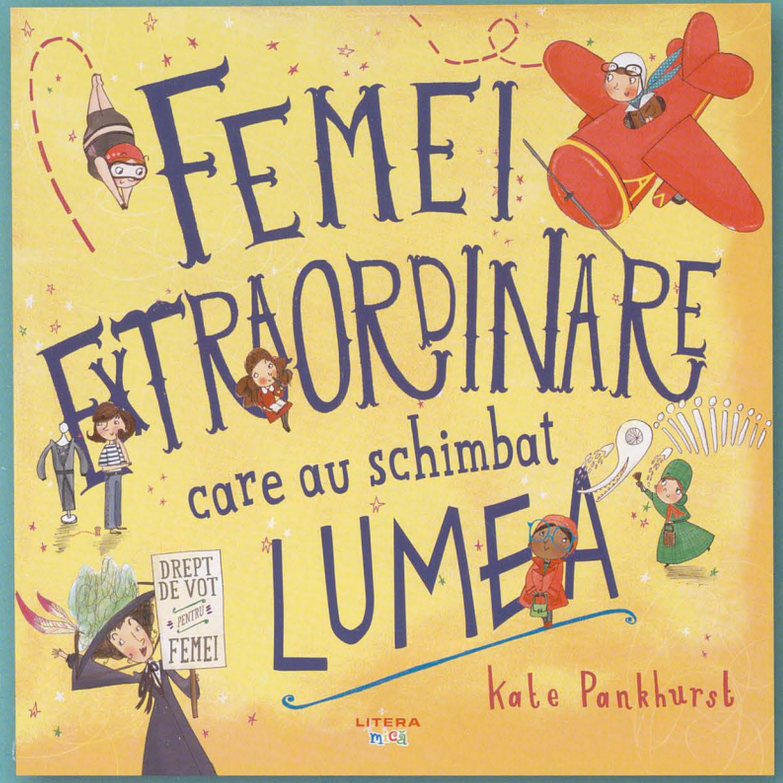

FEMEI EXTRAORDINARE care au făcut ISTORIE

LITERA mică
București

Pornește într-o călătorie prin fascinanta istorie alături de...

HARRIET TUBMAN

BOUDICCA

FLORA DRUMMOND

Qiu Jin

NOOR INAYAT KHAN

Urmează-mă!

DR ELIZABETH BLACKWELL

POCAHONTAS

VALENTINA TEREȘKOVA

JOSEPHINE BAKER

MARY WOLLSTONECRAFT

MARY SHELLEY

HATȘEPSUT

Sayyida al-Hurra

ADA LOVELACE

Cum au ajuns atât de fantastic de uimitoare și GROZAVE?

Pentru a rămâne în istorie, e musai să ai curaj, să îndrăznești și să ai încredere în tine – exact așa cum au făcut și femeile din această carte. Ele au trăit în vremuri în care lumea nu se aștepta ca femeile să aibă idei mărețe, să conducă sau să aibă ambiții – dar asta nu le-a stat în cale. Faptele și vorbele lor extraordinare nu doar au scris istorie, ba chiar au influențat felul în care trăim astăzi.

Citește mai departe și lasă-te purtată de inspirație!

CĂUTAT!

SCLAV EVADAT ȘI CONDUCTOR LA UNDERGROUND RAILROAD

HARRIET TUBMAN

NĂSCUTĂ ARAMINTA ROSS, ÎN IURUL ANULUI **1820** ÎN „STATUL SCLAVAGIST“ MARYLAND, SUA. ȘI-A SCHIMBAT NUMELE ÎN HARRIET TUBMAN CÂND A EVADAT.

A ÎNDRĂZNIT SĂ FACĂ MAI MULTE CĂLĂTORII ÎN MARYLAND ÎNTRE ANII **1850** ȘI **1860** CA SĂ-I AJUTE PE ALȚI SCLAVI SĂ FUGĂ.

DACĂ AI VĂZUT-O, ANUNȚĂ CEL MAI APROPIAT VÂNĂTOR DE SCLAVI.

În secolul al XIX-lea, Harriet Tubman s familia sa, ca mulți alți afro-americani sudul SUA, erau sclavi. Mai precis, se af în proprietatea unei familii înstărite de a care, ca să câștige bani, îi silea la munci agricole sau în gospodărie, ore în șir și fă să-i plătească.

Harriet visa la o viață mai bună. După ce a auzi povești despre sclavi care fug în nord, în „statele libere“, unde sclavia era ilegală, Harriet a încerca să-și convingă familia să evadeze. Dar ai ei s-au temut să nu fie prinși și pedepsiți. Chiar dacă și e îi era frică, în **1849** Harriet a hotărât că merită să asume riscul ca să fie liberă...

MARYLAND

URMEAZĂ DRUMUL SPRE LIBERTATE...

Sclavii fugari, ca Harriet, au fost ajutați să scape de către „**UNDERGROUND RAILROAD**”. Deși sună ca o companie de cale ferată, de fapt era o rețea de rute sigure către nord. „Underground” (pe sub pământ) însemna că era ultra-secretă. A fost înființată de oameni, albi și de culoare, care au vrut să pună capăt sclaviei. Erau numiți „**ABOLIȚIONIȘTI**”.

Călătorind noaptea, aveai mai puține șanse să fii prins.

Dacă mă ghidez după Steaua Polară, voi ști că merg în direcția bună.

VÂNĂTOR DE SCLAVI

CĂUTAT!

Harriet a trebuit să se ascundă de vânătorii de sclavi.

Aproape am ajuns!

Libertatea e aproape!

CANADA

În **1850**, a fost introdusă **LEGEA SCLAVILOR FUGARI** pentru ca acestora să le fie mai greu să devină liberi în SUA, chiar și în „statele libere”. Dar Harriet nu și-a pierdut curajul. I-a ghidat pe semenii ei și mai departe – până în Canada – ca să poată fi în siguranță.

FUGAR

Repede!

Sssst! Poți să te ascunzi aici.

Sssst! Pe aici.

Indicațiile erau date de **CONDUCTORI**, iar ascunzătorile, adică „**STAȚIILE**”, se aflau în case sigure, ținute în grijă de **ȘEFI DE GARĂ**.

CĂUTAT!

RECOMPENSĂ

OPRIȚI-O!

ATI VĂZUT ACEST SCLAV?

SCLAV FUGAR

RECOMPENSĂ

În **1860**, s-a oferit o recompensă pentru capturarea lui Harriet. Astfel, ea a fost nevoită să renunțe la a fi călăuză în Underground Railroad, dar a găsit alte căi prin care să lupte pentru libertate.

În timpul războiului civil, Harriet a lucrat ca asistentă medicală și spion, ba chiar a condus o expediție militară. Isprăvile ei curajoase au ajutat ca, într-o bună zi, libertatea tuturor sclavilor să fie o certitudine – iar la sfârșitul războiului, în **1863**, sclavia a fost abolită.

Pot spune ceea ce mulți conductori nu pot – n-am deraiat niciodată și nu am pierdut niciun pasager.

Eram o STRĂINĂ într-un ținut STRĂIN.

Când a ajuns în Pennsylvania, Harriet era, pentru prima dată în viața ei, o femeie liberă. Dar fără familia și prietenii ei, Harriet se simțea tare singură. S-a hotărât să le dea o mână de ajutor altor sclavi care luptau să devină liberi și astfel a devenit conductor în Underground Railroad.

PENNSYLVANIA

BOUDICCA

Boudicca a fost regina tribului de britani (celți) pe vremea invaziei romanilor în Britania în anul 43 d.H. Celții credeau că femeile pot fi lideri puternici, iar cu atitudinea ei neînfricată, părul vâlvoi și tehnici brutale de luptă, Boudicca a fost o conducătoare aprigă și curajoasă, care semăna **GROAZĂ** printre inamici. Armata romană a făcut o greșeală **CUMPLITĂ** când, doar pentru că era femeie, a subestimat-o pe Boudicca.

URMĂREȘTE SULIȚELE CA SĂ MERGI PE URMELE BOUDICCĂI ÎN BĂTĂLIA ÎMPOTRIVA ROMEI...

NA!

Când rebelii și armata romană au ajuns, în sfârșit, față în față, Boudicca și-a inspirat armata să lupte curajoasă, dar, de data asta, au pierdut bătălia.

Armata aprigă a Boudiccăi i-a luat prin surprindere pe romani, amenințându-i pentru îndrăzneala de a asupri Britania.

Jos cu ROMA!

Înfrânți dar NICIODATĂ UITAȚI!

Nimeni nu știe sigur ce s-a întâmplat cu Boudicca. Unii cred că, decât să se lase capturată de romani, Boudicca s-ar fi otrăvit. Alte legende spun că ar fi murit în luptă.

Un lucru e sigur – măreața Boudicca nu s-a temut să-și apere oamenii și modul lor de a trăi. De aceea, 2 000 de ani mai târziu, povestea ei dăinuie.

ȚINUTURILE TRIBULUI ICENILOR

În 59 d.H., la moartea soțului ei, Boudicca a rămas singură la conducere. Romanilor li s-a părut mai degrabă ridicolă ideea ca o femeie să fie lider, așa că s-au gândit să preia ei domnia. Boudicca s-a opus, iar ea și fiicele ei au fost tratate fără milă. Romanii au crezut că au învățat-o astfel minte, dar...

Noi suntem șefii acum!

ARRRRRRGH!

S-AU ÎNȘELAT AMARNIC!

Mâniată de lucrurile nedrepte care li s-au întâmplat ei și poporului ei, Boudicca a strâns o armată de temut formată din soldați iceni și trinovanți (un trib învecinat).

Mai întâi, Boudicca le-a ordonat rebelilor să atace orașul roman Camulodunum. Nemiloși, aceștia au distrus un templu închinat Împăratului Romei și au dat foc clădirilor.

Apoi au luat cu asalt Londinium, orașul roman care a devenit mai târziu Londra.

Apoi, Boudicca a mărșăluit în orașul Verulamium, provocând și mai mult haos!

Păzea, ROMANII!

CAMULODUNIUM

VERULAMIUM

Urmați-o pe BOUDICCA!

LONDINIUM

ROMANILOR le va părea rău că s-au pus cu CELȚII!

DEFILEAZĂ CU MÂNDRIE ALĂTURI DE SUFRAGETA CURAJOASĂ...

Flora Drummond

Flora Drummond s-a născut în Manchester, Anglia, în **1878**, și a crescut în Scoția. Voia să devină diriginte de poștă, dar a fost refuzată fiindcă era prea scundă. Toți diriginții de poștă trebuiau să aibă peste 1,57 m înălțime. Flora a fost de-a dreptul revoltată – nu se ținea cont de faptul că femeile sunt adeseori mai scunde decât bărbații. Înălțimea ei nu avea nimic de-a face cu nivelul său de competență!

Cu capul sus, Flora a decis să lupte pentru drepturile femeilor care lucrează, iar în 1906 s-a înscris în WSPU (Women's Social and Political Union – Uniunea Politico-Socială a Femeilor). Femeile din WSPU se numeau sufragete. Ele au luptat pentru dreptul femeilor la vot, putând astfel să aibă un cuvânt de spus despre cum e condusă țara.

Atitudinea eroică a Florei, entuziasmul și priceperea cu care organiza lucrurile au jucat un rol important în lupta femeilor pentru egalitate. Astfel, în 1918, toate femeile care împliniseră douăzeci și unu de ani puteau vota.

Flora a ajuns repede o persoană importantă în WSPU. I se spunea „Generalul" pentru că era foarte bună în a-și organiza și inspira colegele sufragete să facă tot ce puteau pentru a obține...

DREPT DE VOT PENTRU FEMEI!

Guvernul a tot încercat să ignore campania sufragetelor, dar Flora le-a îngreunat încercările de câte ori a avut ocazia...

9 martie 1906

SUFRAGETĂ PE STRADA DOWNING NUMĂRUL 10!

Sufrageta Flora Drummond a reușit să pătrundă în casa prim-ministrului Marii Britanii. În timp ce o colegă sufragetă le-a distras atenția oamenilor legii, Flora s-a repezit înăuntru fără teamă și cu intenția de a-i oferi prim-ministrului informații despre campania Drept de vot pentru femei.

21 iunie 1908

GENERALUL RIDICĂ PÂNZELE SPRE PARLAMENT

Astăzi au avut loc scene șocante pe râul Tamisa, întrucât Flora Drummond a găsit o altă cale ingenioasă de a-i forța pe miniștrii cabinetului să asculte mesajul sufragetelor. Miniștrii, care nu suspectau nimic, savurându-și ceaiul pe terasa dinspre râu a Casei Parlamentului, au fost luați prin surprindere de strigătele domnișoarei Drummond, când a trecut pe lângă ei la bordul unei barje, invitându-i să se alăture unui marș al sufragetelor în Hyde Park, din Londra!

5 octombrie 1907

SUFRAGETELE DEFILEAZĂ ÎN SCOȚIA!

O mulțime entuziastă de 10 000 de curioși au ieșit în stradă pentru a fi martori la spectacolul pe care-l oferea primul marș în numele drepturilor femeii. Alaiul era format din aproximativ 1 000 de sufragete și a fost organizat și condus cu măiestrie de sufrageta scoțiană Flora Drummond.

Qiu Jin 秋瑾

Qiu Jin s-a născut în China, în **1875**. Felul în care trăiau oamenii în China nu se schimbase de generații, iar asta însemna că, la fel ca majoritatea fetelor chineze, Qiu Jin era forțată să urmeze multe tradiții învechite.

Una dintre cele mai dure era legatul picioarelor – picioarele mici erau considerate frumoase, așa că fetițelor li se rupeau degetele și li se legau strâns picioarele ca să pară cât mai mici. Prin urmare, fiecare pas putea să doară.

Majoritatea fetelor nu primeau o educație bună, dar Qiu Jin făcea parte dintr-o familie înstărită, iar părinții ei i-au permis să studieze aceleași materii ca frații ei. Cu cât citea mai multe cărți, cu atât Qiu Jin își punea mai multe întrebări legate de modul nedrept în care erau tratate femeile.

Înțelepciunea i-a dat lui Qiu Jin cuvintele prin care să susțină o schimbare...

Puterea cuvintelor

La vremea aceea, era șocant ca o femeie să spună ce gândea. Dar Qiu Jin a scris poezii de impact, articole pasionante și a ținut discursuri captivante despre dificultățile cu care se confruntau femeile. Qiu Jin s-a îndepărtat de tradițiile care o țineau în loc, și-a dezlegat picioarele și, ca să trăiască același sentiment de libertate pe care-l simțeau bărbații, a început să poarte haine bărbătești.

Lui Qiu Jin i se zicea în mai multe feluri. Dushu Jijian înseamnă „citește cărți, antrenează-te cu sabia".

Puterea cunoașterii

Căutând mai multă înțelepciune care s-o inspire, Qiu Jin a călătorit în Japonia, unde femeile erau tratate cu mai mult respect. Odată ajunsă acolo, s-a alăturat oamenilor care credeau că singurul mod prin care puteau face din China un loc mai bun era să scape de conducerea demodată care domina de secole – dinastia Qing.

Un războinic înțelept

Qiu Jin a revenit în China unde, în **1906**, s-a angajat ca directoare a unei școli. Rolul ei era să-i pregătească pe ascuns pe elevi să se revolte împotriva suveranilor. A sfătuit fetele să participe la orele de sport (ceva foarte nou), ca să fie pregătite să lupte.

Qiu Jin folosea o pensulă tradițională chinezească pentru a-și scrie poeziile.

Concluzii înțelepte

În **1907,** Qiu Jin a fost avertizată că suveranii o suspectau de complot împotriva lor. Deși știa că asta ar putea-o costa viața, Qiu Jin s-a lăsat capturată. În ultima sa poezie, înțeleapta și curajoasa Qiu Jin scrie despre sacrificiul și lupta pe care le-a dus până la capăt pentru lucrurile în care credea. Prin faptele ei a devenit o eroină în China și a inspirat alte femei să joace un rol important în revoluția din 1911, care a reușit să înlăture dinastia Qing de la conducerea Chinei. Ulterior, femeile au început să aibă o viață normală și mai împlinită.

Qiu Jin găsea mereu cuvintele potrivite și, deși viața i-a fost curmată în mod tragic, înțelepciunea ei dăinuie și astăzi.

ACEST RADIO WIRELESS ÎI APARȚINE LUI

NOOR INAYAT KHAN

AGENT SECRET ȘI EROINĂ ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

COD MORSE

A .- G --. M -- S ... Y -.--
... H .... N -. T - Z --..
O --- W .--
P .--. V ...-
Q --.- W .--
R .-. X -..-

OCUPAȚIE: Prima femeie operator radio wireless care a fost trimisă în Franța, sub ocupație nazistă, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

ISTORIC: Tatăl lui Noor provenea dintr-o familie regală indiană, iar mama ei era americană. A crescut crezând cu tărie în dreptate și toleranță față de diferențele dintre oameni. De aceea, după ce a fost forțată să fugă de armata germană care pătruns în locuința ei din Paris, și să meargă în Marea Britanie, Noor s-a hotărât să se alăture celor de la WAAF (Women's Auxiliary Air Force – Forțele Aeriene Auxiliare de Femei) ca operator radio ca să-i ajute pe britanici să lupte pentru libertate împotriva naziștilor.

NOTĂ SECRETĂ DIN DEPARTAMENTUL DE OPERAȚIUNI SPECIALE AL MARII BRITANII, LUNA MAI, 1943

Dragă Noor,

Te-ai dovedit a fi un bun operator de radio wireless și vorbești fluent franceza și engleza. Avem nevoie de oameni cu astfel de talente ca să lucreze ca agenți sub acoperire și să trimită mesaje unei rețele de spioni pentru Marea Britanie în Paris. Această rețea se numește Operațiunea Prosper.

Superiorii tăi ne-au spus că înainte de război ai fost autoare de cărți pentru copii. Acest lucru te face să fii un candidat neobișnuit pentru munca foarte diferită de agent secret, dar ni s-a spus că ești foarte dornică să-ți folosești aptitudinile pentru a contribui la câștigarea acestui război. Aceasta este o decizie foarte curajoasă. Dacă vei fi capturată de poliția germană, Gestapo, nu ți se va arăta îndurare.

Cu stimă,

Departamentul de Operațiuni Speciale

PS: Numele tău de cod este Madeleine. (E inspirat din numele unui personaj din cartea pe care ai scris-o, cea cu povești tradiționale indiene pentru copii.)

Agenții își ascundeau echipamentul radio în valize. Asta însemna că puteau trimite mesaje din diferite locuri, fără să fie detectați. Mesajele cifrate erau transmise în codul Morse, o serie de puncte și linii.

MESAJE DE LA MADELEINE:

mai 1943: Londra, mă auzi? Londra! Sunt în Paris de doar 72 de ore, dar mi-am instalat echipamentul radio în sera unui coleg spion.

GESTAPO-UL e peste tot!

Am timpul de răspuns cel mai SCURT dintre TOȚI agenții de pe teren.

iulie 1943: DEZASTRU! Operațiunea Prosper a fost compromisă! Mulți agenți au fost arestați. Sunt singurul operator radio rămas în Paris. Nu încercați să mă convingeți să mă întorc în Anglia – intenționez să fac tot ce pot ca să mențin liniile de comunicare deschise.

septembrie 1943: Gestapo-ul e disperat să mă prindă. Trebuie să fiu foarte atentă, pentru că se plimbă cu mașinile prin Paris cu detectoare de semnale radio, ascunse în mașini de brutărie sau de spălătorie.

Timpul mediu pentru ca un operator radio să fie detectat era de doar ȘASE săptămâni. Am reușit să lucrez în Paris timp de CINCI LUNI!

CODURI SECRETE

ZECI DE POVEȘTI IN JATAKA

Ca să nu fiu prinsă, mi-am schimbat înfățișarea de mai multe ori.

De-acum, **Gestapo-ul** n-o să mă recunoască în veci!

RAPORTUL MISIUNII

Noor a transmis mai mult de **20** de mesaje către Londra, ajutând la evacuarea piloților refugiați în Franța, dar în octombrie **1943**, Gestapo-ul a găsit-o. Deși a ajuns la închisoare, Noor a avut o putere interioară incredibilă; nu a divulgat niciun secret, ba chiar a încercat de câteva ori să evadeze.

În mod tragic, Noor nu a supraviețuit ca prizonier de război. Pentru eforturile ei incredibile a fost decorată cu cea mai mare distincție pentru curaj – Crucea lui George. Noor s-a numărat printre cei mai remarcabili agenți din al Doilea Război Mondial. Munca ei a arătat că, în situații extreme, oamenii obișnuiți sunt capabili să facă lucruri extraordinare.

AVEȚI ÎNCREDERE ÎN EA, ESTE DOCTOR

DR ELIZABETH BLACKWELL

PRIMA FEMEIE CARE A PRIMIT O DIPLOMĂ ÎN MEDICINĂ

Elizabeth s-a născut în Anglia în **1821**, dar a crescut în SUA. Până la vârsta de **24** de ani, lui Elizabeth nu i-a trecut prin cap să studieze medicina. Doctorii vorbeau despre boli și despre corpul uman, dar lumea nu considera că femeile ar trebui să studieze așa ceva – lucrurile s-au schimbat însă când o prietenă a lui Elizabeth s-a îmbolnăvit.

Oamenilor li se părea extrem de rușinos să vorbească despre corpul lor, iar prietena lui Elizabeth și-ar fi dorit să fie tratată de o doctoriță. Ea credea că Elizabeth, care era studioasă și muncitoare, ar putea fi un doctor excelent. La început, Elizabeth nu-și putea imagina așa ceva. Dar după ce s-a gândit mai bine, și-a dat seama că femeile meritau să fie tratate de către cineva cu care se simțeau comfortabil.

Doar pentru că nu existau femei doctor nu însemna că n-ar trebui să fie...

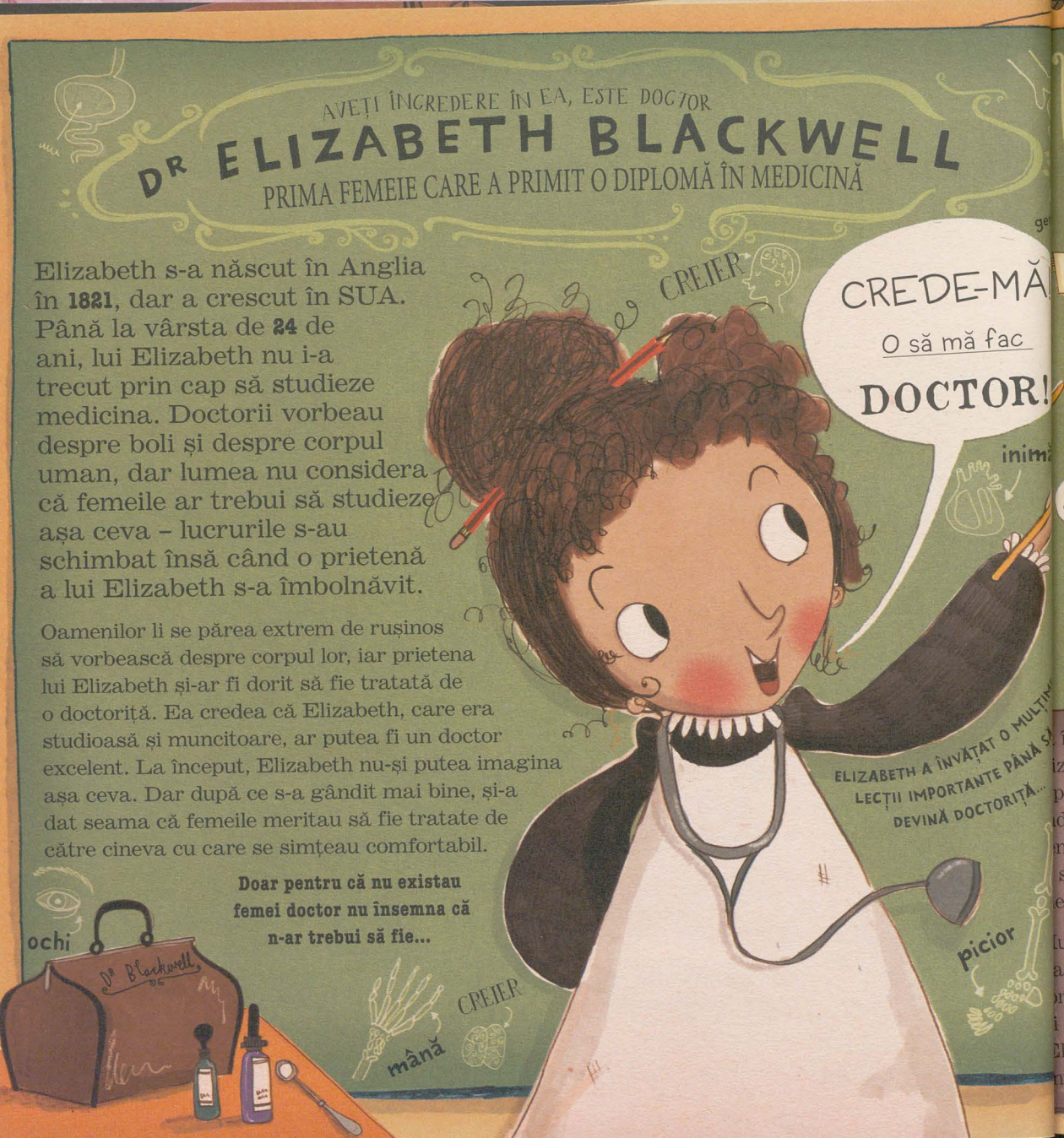

FIG 1: Elizabeth a fost respinsă de **29** de facultăți de medicină până când, în **1847**, Colegiul Medical Geneva din statul New York, SUA, i-a oferit un loc.

De ce te-am lăsa să studiezi aici? O să furi pacienții doctorilor bărbați!
Uau! Se pricepe!
Te lăsăm să studiezi aici dacă te deghizezi în bărbat!
Am intrat la medicină!

FIG 2: Când a început cursurile la medicină, Elizabeth a aflat că ceilalți studenți, colegii ei, au fost puși să voteze dacă li se pare potrivit ca o femeie să participe la cursuri – ei au votat „da" în glumă, fiindcă n-au crezut că o femeie și-ar dori asta cu adevărat.

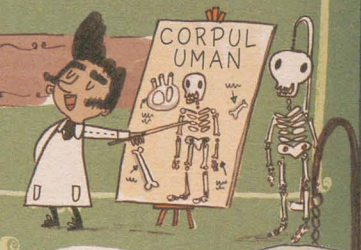

FIG 3: Elizabeth a fost foarte studioasă. Colegii și profesorii ei și-au dat seama curând că ea lua totul în serios. În 1849, Elizabeth a devenit prima femeie care a primit o diplomă de doctor, cu cea mai mare medie a clasei.

La început, nimeni nu i-a oferit un loc de muncă, așa că Elizabeth s-a mutat la Paris, în Franța, ca să câștige experiență. Apoi, în **1857**, Elizabeth a deschis un spital unde femeile erau tratate de doctorițe – Infirmeria pentru femei și copii „New York". În plus, a predat la școli medicale de prestigiu și a fondat un colegiu medical pentru femei.

Munca de pionierat a lui Elizabeth a făcut ca pacientelor să le fie mai ușor să vorbească despre corpul lor, a deschis calea și pentru alte femei să devină doctori și a conturat sistemul medical pe care îl avem astăzi. Elizabeth le-a arătat tuturor că femeile pot într-adevăr să fie medici foarte buni!

POCAHONTAS

ȘEF POWHATAN

Pocahontas s-a născut în jurul anului **1595** și era fiica șefului tribului de amerindieni Powhatan, care trăiau pe coasta de est a statului Virginia de azi, SUA. Viața lui Pocahontas și a oamenilor ei s-a schimbat pentru totdeauna când navele britanice au debarcat aici în anul **1606**. Oamenii de la bord (numiți coloniști) au numit America **Lumea Nouă**. Au vrut să cultive pământul și să construiască orașe (colonii), chiar dacă ținuturile erau deja locuite de amerindieni, care făceau lucrurile în felul lor.

Cele două tabere au făcut negoț, dar au existat multe neînțelegeri și conflicte. Pocahontas, care era doar o fetiță la vremea aceea, a încercat să îmbunătățească situația fiind prietenoasă și de ajutor...

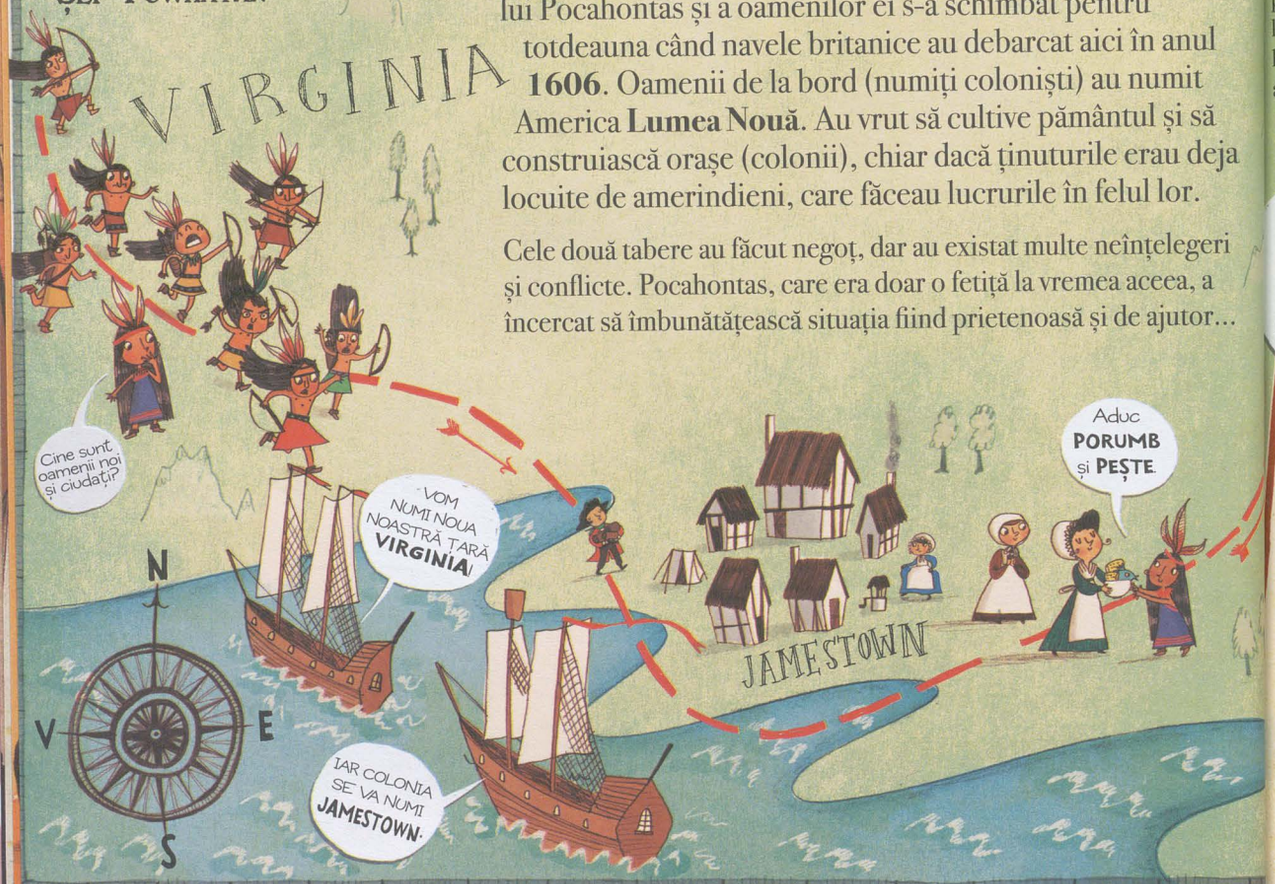

1607: Un colonist pe nume John Smith a fost capturat de tatăl lui Pocahontas. Cât timp a fost ținut prizonier, Pocahontas l-a învățat să vorbească limba algonchină, iar el a învățat-o engleza.

Am spus o poveste în care Pocahontas m-a salvat de la moarte. Povestirea a devenit foarte cunoscută, dar se știa că vorbesc în dodii, așa că s-ar putea să nu fie adevărată.

Asta e o PIETRICICĂ.

Chiar dacă m-am îmbrăcat ca un **COLONIST** în călătoria mea spre Anglia, tot am fost considerată **FOARTE** diferită.

1613: Relațiile dintre coloniști și nativi s-au înrăutățit și au izbucnit mai multe lupte. Pentru că Pocahontas era fata căpeteniei, ea a fost capturată!

Dacă o luăm ostatică pe Pocahontas, șeful de trib va trebui să elibereze coloniștii pe care i-a capturat!

Stați puțin! Am fost drăguță cu voi!

PACEA temporară pe care a adus-o căsătoria mea s-a numit „PACEA POCAHONTAS".

1614: Cât timp era încă în captivitate, Pocahontas s-a căsătorit cu un colonist pe nume John Rolfe. Pe vremea aceea, femeia n-avea un cuvânt de spus când era vorba de măritiș, așa că nimeni nu știa ce era în sufletul tinerei Pocahontas legat de noua ei viață. Ce știm e că asta a făcut cele două tabere să cadă la pace (cel puțin pentru o vreme).

În **1616**, Pocahontas și soțul ei au pornit într-o călătorie lungă spre Anglia – ea a fost una dintre primii amerindieni care au mers acolo. John Rolfe s-a întors în Anglia să strângă bani pentru colonie și să le arate altora cum era să trăiești în Jamestown. Oamenii pe care i-a cunoscut Pocahontas (inclusiv regele) credeau în mod eronat că amerindienii erau sălbatici și periculoși, dar și-au dat seama repede că ea nu era nici pe departe așa.

Chiar și departe de casă, când situația putea fi foarte descurajantă, Pocahontas a continuat să creadă cu tărie că toți oamenii, indiferent de cultura lor, merită respectați și tratați cu blândețe.

CĂLĂTOREȘTE SPRE STELE CU PRIMA FEMEIE ÎN SPAȚIU

VALENTINA TEREȘKOVA

În **1961**, în Uniunea Sovietică (Rusia de astăzi), Valentina Tereșkova, în vârstă de numai 24 de ani, a auzit vestea incredibilă că țara ei a fost prima care a trimis un om în spațiul cosmic, pe cosmonautul Yuri Gagarin. (Astronauții sovietici erau numiți cosmonauți.) În acea perioadă, Uniunea Sovietică și SUA se întreceau în descoperiri legate de explorarea spațială. Competiția era cunoscută drept „Cursa Spațială".

Sovieticii au vrut ca următoarea premieră să fie trimiterea unei femei în spațiu. Aventura spațială părea să fie la un milion de kilometri depărtare de munca Valentinei într-o fabrică de textile, până când a descoperit că avea o pasiune comună cu primul bărbat ajuns în spațiu – parașutismul! Dacă a fi capabil să sari cu parașuta l-a ajutat pe Yuri Gagarin să devină cosmonaut, atunci poate că exista o șansă, cât de mică, să o ajute și pe ea.

Odată ce-ajungi în spațiu, înțelegi cât de mic și fragil e PĂMÂNTUL.
BIP BIP
BIP BIP
URSS
VOSTOK 6
PASTĂ DE DINȚI
Un detaliu mic, dar important, a fost trecut cu vederea în călătoria Valentinei în spațiu -
ut totuși pasta de dinți.

În **1962**, impresionat de experiența Valentinei în parașutism, programul spațial sovietic a selectat-o să se antreneze pentru a fi cosmonaut. Săritul cu parașuta s-a dovedit a fi o aptitudine FOARTE importantă. Singurul mod prin care cosmonauții puteau ateriza în siguranță era să se parașuteze din nava lor spațială când cădea înapoi spre Pământ!

După mai mult de un an de antrenamente intense, în **iunie 1963**, visul Valentinei a purtat-o mai sus ca niciodată. A țâșnit în spațiu la bordul navei „**Vostok 6**"...

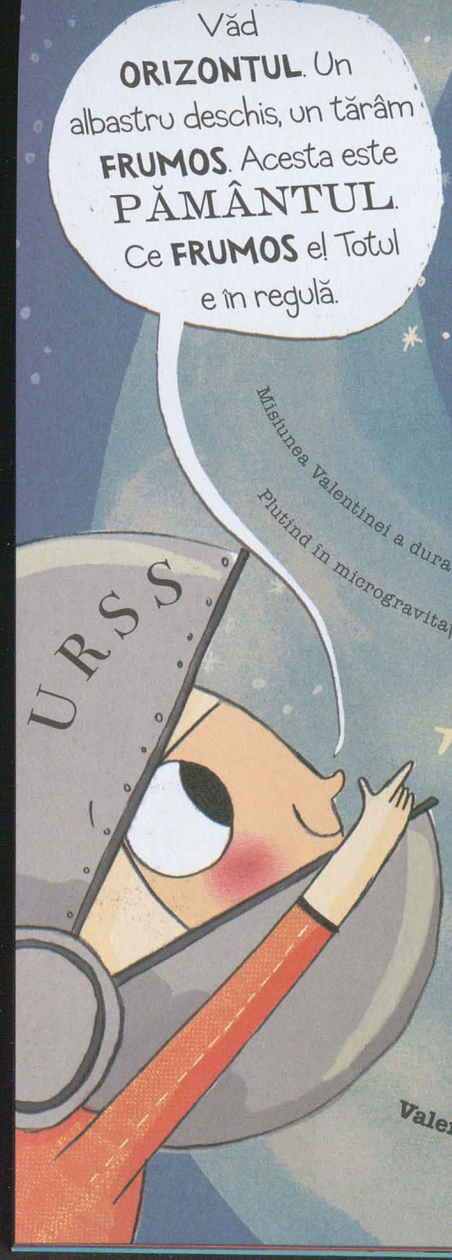

TREI... DOI... UNU... LANSARE!

Misiunea Valentinei a durat **2 zile, 22 de ore și 50 de minute** și a făcut ocolul Pământului de **48** de ori. Plutind în microgravitație, Valentina a monitorizat aparatele care măsurau cum îi era corpul afectat de zborul spațial și a făcut fotografii ale atmosferei Pământului.

MISIUNE (APROAPE) ÎNDEPLINITĂ

Toată lumea a fost de părere că misiunea a fost un succes, dar după aproape 30 de ani, s-a descoperit că Valentina a evitat la limită un dezastru. În timpul expediției, Valentina și-a dat seama că „***Vostok 6***" a fost programată s-o arunce în spațiu în drumul spre casă, în loc s-o trimită înapoi spre Pământ! Valentina a fost silită să nu sufle o vorbă despre această greșeală, ca nimic să nu diminueze succesul misiunii ei.

Valentina a avut o ambiție nepământeană și a îndrăznit să vadă cât de departe pot s-o ducă visurile ei...

A CALCULAT UN VIITOR PLIN DE MAȘINĂRII UIMITOARE...

ADA LOVELACE

Urmărește povestea Adei printre rotițe...

Ada Lovelace s-a născut în Londra, Anglia, în 1815. A crescut într-o epocă a invențiilor, când mașinării incredibile, acționate de roți dințate și abur, au fost create să facă lucrurile mai repede și mai bine decât ar fi putut oamenii vreodată. Ada avea o minte sclipitoare și, la fel ca o mașinărie, duduia de idei pe care le învârtea pe toate părțile.

Numerele erau una dintre marile pasiuni ale Adei (mama ei studiase matematică și a insistat ca Ada să facă la fel). Avea, de asemenea, o imaginație fabuloasă (tatăl Adei era un poet celebru). Ada a trăit într-un timp în care lumea nu credea că femeile pot avea idei care să schimbe lumea. Dar imaginația ei a făcut un salt uimitor în tehnologie și în viitor...

De la o vârstă fragedă, Ada a fost curioasă despre felul în care funcționau mașinăriile. În **1828**, la doar 12 ani, a conceput o mașină zburătoare. A studiat aripile păsărilor și materialele potrivite, și a ajuns să proiecteze un cal zburător mecanic cu motor cu abur! (Pe atunci singurul mod de a te desprinde de sol era într-un balon cu aer cald.)

Ada și-a așternut ideile despre mașini zburătoare în cartea „Flyology".

În **1833,** Ada s-a împrietenit cu matematicianul Charles Babbage la o demonstrație a noii sale invenții, Mașina Diferențială (un calculator mecanic imens).

În **1840,** Charles a dezvăluit planurile pentru o altă mașină de calcul, mai mare și mai bună – **Mașina Analitică**. Nu și-a dat seama atunci, dar tocmai pusese bazele calculatorului de astăzi. Era enormă, cu mii de componente de alamă, mișcate de abur! În timp ce studia interesanta invenție, Ada și-a învârtit rotițele imaginației până ce... **POC**! Mintea ei ilustră i-a luat-o înainte lui Charles. Ada s-a prins că Mașina Analitică putea face mult mai mult decât calcule...

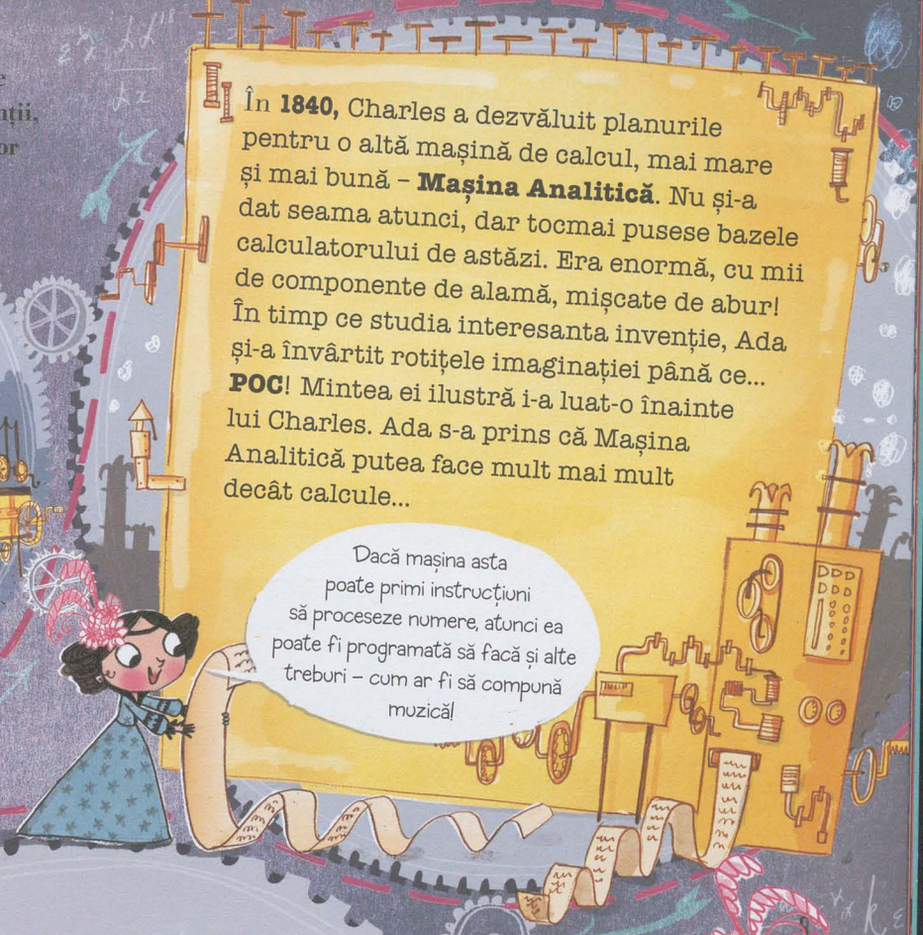
Dacă mașina asta poate primi instrucțiuni să proceseze numere, atunci ea poate fi programată să facă și alte treburi – cum ar fi să compună muzică!

Fără să știe, Ada a deschis era computerelor. Ba chiar a creat un șablon, sau „algoritm", care putea fi citit de către Mașina Analitică – și astfel a devenit prima programatoare din lume, cu mai mult de un secol înainte ca primul computer să fie construit! Din nefericire, planul Adei nu s-a concretizat. Din cauza costului, Mașina Analitică n-a mai fost construită. Dar contribuția ei a venit cu o sută de ani înainte de apariția informaticii.

Sayyida al-Hurra

Sayyida venea dintr-o familie de nobili musulmani care a trăit în regatul Granada, din Spania. În **1492**, când Sayyida era doar un copil, familia ei a fost silită să fugă dincolo de Marea Mediterană, în Maroc, în Africa de Nord. Conducătorii spanioli nu voiau ca în țara lor să se afle și musulmani. Sayyida n-a uitat niciodată nedreptatea făcută familiei ei, iar asta a făcut-o dârză și puternică.

La vârsta de 16 ani, Sayyida s-a căsătorit cu sultanul din Tetouan (un oraș de pe coasta Marocului). Tetouan era sub amenințarea unui atac din partea Spaniei și Portugaliei. Reginele nu se puteau implica în problemele militare, dar Sayyida a profitat de ocazie să lupte împotriva vechilor dușmani care au făcut-o să-și părăsească locuința.

Când soțul ei a murit, Sayyida a continuat să guverneze în Tetouan. Era mai hotărâtă ca niciodată să lupte împotriva flotei spaniole, așa că s-a decis să apeleze la serviciile...

PIRAȚILOR FEROCE!

Unul dintre cei mai de temut pirați ai vremii era Barbarossa din Algeria. El și Sayyida erau aliați și controlau toată Marea Mediterană, jefuind navele spaniole și portugheze. Sayyida i-a silit pe spanioli și portughezi să încheie afaceri cu ea, răpind oameni importanți de pe navele lor și cerând recompense pentru a-i elibera.

Bogățiile confiscate de Sayyida de la spanioli și portughezi au ajutat Tetouanul și locuitorii săi să prospere. Orașul a fost reconstruit cu docuri pentru navele de pirați ai Sayyidei, ziduri înalte și străzi labirintice care să-i bage în ceață pe invadatori.

Sayyida a devenit atât de puternică, încât a impus termenii următoarei căsătorii – l-a făcut pe sultanul Marocului să vină până la ea în Tetouan ca s-o ia de soție. A fost prima oară când se întâmpla așa ceva în istoria Marocului. După căsătorie, Sayyida a rămas în Tetouan, unde a continuat să domine ca regină-pirat mai bine de **30** de ani.

VALURILE PE CARE LE-A CREAT SAYYIDA ÎN MEDITERANĂ ARATĂ CĂ POVESTEA EI NU SE VA DUCE PE APA SÂMBETEI...

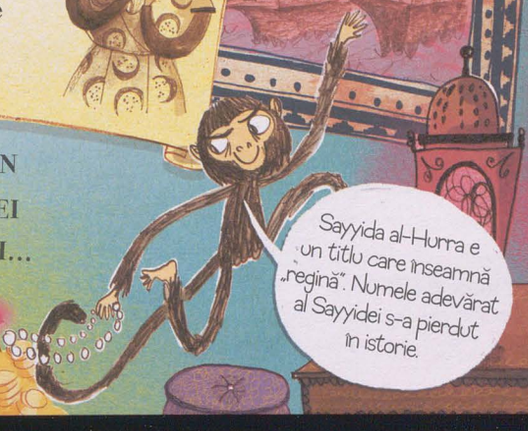

HATȘEPSUT

O FEMEIE POATE FI REGE!

Hatșepsut a trăit acum **3 500** de ani în Egiptul antic și era soția faraonului Tutmes al II-lea. Când el a murit, fiul vitreg al lui Hatșepsut i-ar fi urmat la tron – dar era doar un bebeluș.

Femeile nu puteau fi faraoni adevărați, așa că Hatșepsut a preluat puterea ca regent. Nu avea autoritatea unui faraon, dar putea veghea asupra Egiptului până când Tutmes al III-lea ajungea la o vârstă potrivită ca să devină rege.

Pentru că Hatșepsut a trăit acum mult timp, nu putem ști ce s-a întâmplat cu exactitate, dar se pare că Egiptul a fost amenințat de ceva anume. Hatșepsut a trebuit să arate poporului că o femeie poate fi un lider puternic în vremuri grele. S-a decis să ia o altă înfățișare, una care se potrivea foștilor conducători... a ordonat ca toate imaginile și statuile cu ea să fie făcute să arate mai masculine și mai regești!

Perucă și cobră purtată de faraoni
Umeri lați
Dacă mă port ca un REGE și arăt ca un REGE, voi fi un REGE!
Barbă falsă tradițională purtată de faraoni

FARAONUL NEÎNFRICAT AL EGIPTULUI

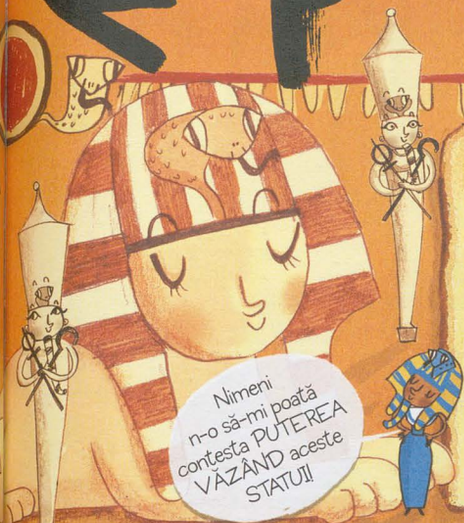

A INTRAT ÎN ISTORIE

Hatșepsut **CHIAR** a devenit faraon – unul dintre cei mai de succes din Egiptul antic. După domnia ei de 20 de ani, Tutmes al III-lea a devenit faraon al Egiptului pașnic și sigur pe care l-a consolidat Hatșepsut. Una dintre cele mai mari realizări ale ei a fost amplul templu pe care l-a construit și pe care l-a umplut cu statui imense cu ea în calitate de rege. Chipurile solide din piatră și sfincșii ilustrau cât de fermă și de puternică era ea.

ISTORIA S-A SCHIMBAT

În mod ciudat, în **20** de ani sub stăpânirea lui Tutmes al III-lea, aproape toate statuile și imaginile lui Hatșepsut au fost distruse intenționat! Hatșepsut le-a arătat tuturor că o femeie poate fi faraon. Dar se crede că asta ar fi putut amenința lunga tradiție în care faraoni erau doar bărbații, ceea ce l-ar fi determinat pe Tutmes al III-lea să ia măsura drastică de a încerca s-o scoată pe Hatșepsut din istorie!

În ciuda efortului lui Tutmes al III-lea de a șterge orice urmă a mamei lui vitrege, s-au reconstituit suficiente fragmente din povestea lui Hatșepsut ca noi să aflăm că a fost un rege extraordinar și foarte diferit!

STAI AȘA! Nu poți să mă îndepărtezi cu dalta, pur și simplu!
Dacă nimeni n-o să-și amintească de Hatșepsut, nimeni n-o să-mi pună la îndoială PUTEREA!

A FĂCUT UN SPECTACOL UIMITOR PENTRU LUME...

JOSEPHINE BAKER

Josephine Baker s-a născut în 1906 în St Louis, statul Missouri, SUA. Familia ei era foarte săracă, iar Josephine a fost nevoită să muncească de la o vârstă fragedă pentru a câștiga bani.

Când Josephine era copil, oamenii de culoare erau tratați foarte nedrept. Nu le era permis să facă aceleași lucruri sau să meargă în aceleași locuri ca oamenii albi. Acest fenomen se numește **segregare**.

Ca să-și distragă atenția de la dificultățile vieții, chiar și pentru scurt timp, Josephine făcea câteva lucruri. **Inventa tot felul de mișcări** și **dansuri trăsnite**, **se amuza** și **se bucura de aplauze**. Și făcea fețe caraghioase!

Improvizam, CAPTIVATĂ de muzică... De fiecare dată când SĂREAM mi se părea că ating cerul!

La doar 14 ani, Josephine a obținut un loc de muncă în grupul unor muzicanți ambulanți. Publicul o adora, iar la 16 ani a primit un rol principal într-unul dintre primele spectacole de pe Broadway (faimosul district al teatrelor din New York) în care jucau numai oameni de culoare. Tot orașul vorbea de Josephine, dar ea nu avea să fie văzută niciodată egala unor artiști albi.

Josephine a continuat să uimească spectatorii din SUA. Într-o zi, a auzit că fenomenul numit segregare nu exista în Franța. Așa că, în 1925, și-a găsit de lucru într-un teatru din Paris...

Exact ca Josephine, Parisul era **amețitor de diferit...** o-là-là.

Spectatorii parizieni au privit, fermecați, cum Josephine dansa Charleston (un dans popular pe-atunci) așa cum nimeni n-o mai făcuse vreodată...

Uuu!

Făcea niște fețe fascinante – *magnifique!*

Pași rapizi – *c'est fantastique!*

O, da!

Hai și tu!

Și contorsionism incredibil – *mon Dieu!*

Josephine era o stea! A ajuns atât de cunoscută, încât femeile căutau să cumpere produsele cosmetice de îngrijire a părului pe care le folosea ea, doar ca să-i copieze stilul! Parisul era un loc în care Josephine putea cu adevărat să fie ea însăși – sclipitoare, amuzantă și mai curând excentrică. (Josephine avea un ghepard pe post de animal de casă, pe care-l chema Chiquita, și care a făcut parte din spectacolele ei la Paris.)

ULEI BAKER

Va veni cu siguranță o zi în care culoarea nu va însemna altceva decât nuanța pielii. Când înțelegerea va da naștere la IUBIRE și SOLIDARITATE.

TA DAA!

ÎN SEARA ACEASTA!
SENZAȚIONALA
JOSEPHINE BAKER

Josephine a fost atât de recunoscătoare noului ei cămin încât, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, și-a pus în pericol viața lucrând ca spion pentru Franța.

Mai târziu, Josephine a adoptat doisprezece copii din toată lumea și s-a folosit de faima ei ca să ia atitudine împotriva rasismului. Când mergea în vizită în SUA, refuza să joace în teatre care nu permiteau negrilor să intre și a militat pentru abolirea segregării.

MAMĂ ȘI FIICĂ, VORBESC DESCHIS FĂRĂ FRICĂ

Mama și fiica, Mary Wollstonecraft și Mary Shelley, au avut amândouă multe de spus despre ce era în neregulă cu felul în care oamenii se purtau unii cu alții. Ideile lor erau noi și inteligente, dar unii oameni le-au considerat **ȘOCANTE** și de-a dreptul **ÎNFRICOȘĂTOARE**.

Ambele femei și-au așternut gândurile în cărți care sunt și astăzi citite, la distanță de două secole! Mary Shelley nu și-a cunoscut niciodată mama, pentru că Mary Wollstonecraft a murit curând după ce fetița s-a născut, dar ea tot a fost influențată de ideile pe care le-a citit în cărțile mamei ei...

MARY WOLLSTONECRAFT

În **1792**, Mary Wollstonecraft a fost prima persoană care a publicat o carte în care susținea că femeile ar trebui să aibă aceleași drepturi ca bărbații.

Când revendici, arăți că ai dreptate cu privire la ceva. Am avut **DREPTATE** că femeile sunt la fel de importante ca bărbații.

Cartea a **ÎNFURIAT** mulți oameni. Obișnuiți ca lucrurile să fie așa cum știau ei dintotdeauna, oamenii nu-și puteau imagina un alt mod de a face lucrurile.

Scrierile lui Mary Shelley au **ȘOCAT** și au **SPERIAT** cititorii într-un mod FOARTE diferit...

Pierderea mamei mele m-a tras spre cărți despre EMOȚII, mi-au plăcut la nebunie poveștile de GROAZĂ GOTICE.
FRANKENSTEIN
Horror-gotic este un tip de poveste plin de suspans și emoție.

MARY SHELLEY

În **1816**, când Mary Shelley avea 18 ani, un prieten poet i-a dat o provocare căreia ea n-a putut să-i reziste...

Am auzit de experimente științifice ÎNFIORĂTOARE prin care se încerca reînvierea cadavrelor folosind electricitatea – AAH!

Ideea unei povești cu adevărat înfiorătoare i-a venit lui Mary după un coșmar. La fel ca mama ei, Mary Shelley a vrut ca prin cartea ei să-i facă pe oameni să se gândească dacă ce fac e bine sau rău. Frankenstein este o poveste „**HORROR-GOTIC**" despre cât de periculos este să nu te gândești la consecințele acțiunilor tale.

Marile opere ale lui Mary Wollstonecraft și Mary Shelley au inspirat mulți oameni să se gândească la cum ar trebui să trăim ca tuturor să ne fie bine.

AARRGH!

În poveste, Victor Frankenstein aduce la viață o creatură pe care a făcut-o din părți de corp omenesc. Când monstrul începe să facă ravagii, dovedindu-se chiar foarte rău, Victor ajunge să-și dorească să nu-l fi creat vreodată.

Raftul EXCELENȚEI

ADA LOVELACE

ȘI-A IMAGINAT UN VIITOR PLIN DE POSIBILITĂȚI MINUNATE.

Folosește-ți IMAGINAȚIA ca să creezi VIITORUL!

VALENTINA TEREȘKOVA

AMBIȚIA EI ERA DIN ALTĂ LUME!

POCAHONTAS

PACIFISTĂ ȘI PRIETENOASĂ

Merităm RESPECT și BUNĂTATE.

NOOR INAYAT KHAN

O EROINĂ NEAȘTEPTATĂ

HATȘEPSUT

A DOVEDIT CĂ FEMEILE AU STOFĂ DE REGE.

Ești capabilă de lucruri pe care nu le-ai fi crezut POSIBILE.

Arată-le tuturor că poți s-o faci!

Țintește spre STELE!

TU CUM VEI RĂMÂNE ÎN ISTORIE?

JOSEPHINE BAKER

AMEȚITOR DE DIFERITĂ

Ești liberă să-ți urmezi propria cale.

HARRIET TUBMAN

AVEA DREPTUL SĂ FIE LIBERĂ

STRĂLUCEȘTE ca o STEA!

FII LIDERUL PE CARE CEILALȚI AR VREA SĂ-L URMEZE!

VOTUL PENTRU FEMEI

MARY WOLLSTONECRAFT & MARY SHELLEY

AU AVUT CURAJUL SĂ SPUNĂ CE CRED.

Nu-ți fie frică...

...de idei MĂREȚE!

DR ELIZABETH BLACKWELL

PIONIER AL FEMEILOR ÎN MEDICINĂ

Qiu Jin

VORBELE EI AU FOST ÎNȚELEPTE.

Fii CURIOASĂ! Fii CURAJOASĂ!

BOUDICCA

A REFUZAT SĂ FIE ÎNVINSĂ!

Să faci valuri!

Sayyida al-Hurra

A întors valurile asupra inamicilor ei.

Flora Drummond

A LUPTAT PENTRU LUCRURILE ÎN CARE CREDEA.

IA ATITUDINE pentru tine și pentru ceilalți!

GLOSAR „EXTRAORDINAR“

algoritm un șablon de pași matematici cu instrucțiuni

aliați oameni care sunt în aceeași tabără cu cineva, de exemplu camarazi de luptă într-un război

celți numele unui popor care a trăit în Europa cam de prin secolul al V-lea î.H. până în secolul I d.H.

cosmonaut numele dat unui astronaut din Uniunea Sovietică

a evacua a scoate pe cineva din pericol

evadat cineva care a fugit de undeva

faraon rege sau conducător în Egiptul antic

Gestapo poliția secretă din Germania Nazistă

naziști grupul politic care a condus în Germania din 1932 până în 1945, inclusiv în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

miniștri de cabinet grup mic de oameni din fruntea guvernului britanic

orbită un traseu în jurul unui obiect din spațiu

a prăda a jefui

rasism teorie care susține tratarea oamenilor diferit în funcție de culoarea pielii

răscoală când un grup de oameni dintr-o țară încep să lupte împotriva guvernării

a se revolta a protesta sau a lupta împotriva legilor sau a oamenilor care se ocupă de ele

revoluție o schimbare majoră, ca atunci când guvernul este dat jos, sau când sistemul politic al unei țări este schimbat

segregare fenomen de separare a indivizilor; în SUA legile de segregare au separat oamenii albi de cei de culoare

sclav cineva care este proprietatea altcuiva și trebuie să muncească în condiții grele fără să fie plătit

Uniunea Sovietică țară care a existat între 1922 și 1991, formată din Rusia și multe alte state care sunt acum țări de sine stătătoare

sultan rege sau conducător al unei țări musulmane

sufragetă persoană care a pledat pentru dreptul la vot al femeilor

ÎN ACEEAȘI SERIE:

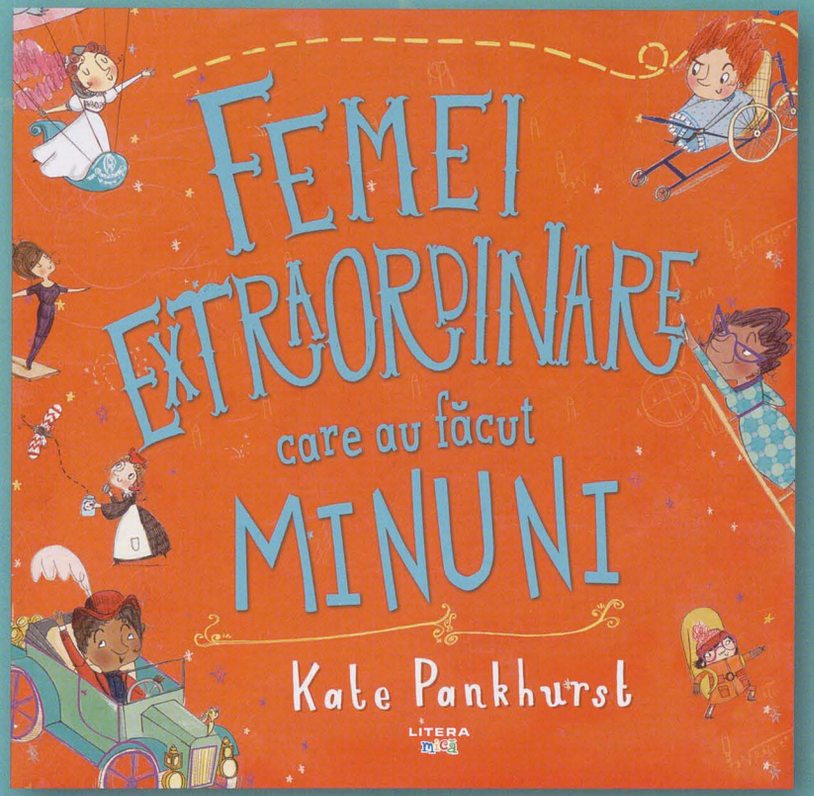

FEMEI EXTRAORDINARE
care au făcut ISTORIE

este o carte despre femei minunate din toată lumea, care au reușit, prin faptele lor, să-și lase amprenta peste timp, marcând cursul istoriei.

Zboară în spațiu alături de cosmonauta **VALENTINA TEREȘKOVA**, află cum ai putea să devii o regină neînfricată de la **HATȘEPSUT** a Egiptului și fă-ți vocea auzită alături de o mamă și fiica sa – campioana drepturilor femeii **MARY WOLLSTONECRAFT**, și creatoarea lui Frankenstein, **MARY SHELLEY**.

TU cum vei intra în ISTORIE?

ÎN ACEEAȘI SERIE:

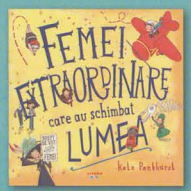

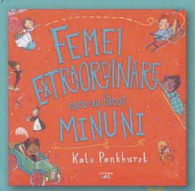

Fantastically Great Women Who Made History
Kate Pankhurst

Copyright text © 2018 Kate Pankhurst
Traducere publicată prin înțelegere cu Bloomsbury Publishing Plc.
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19, e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Femei extraordinare care au făcut istorie
Kate Pankhurst

Copyright © 2021 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză: Alina Bratu

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactori: Mihaela Tîrsu, Delia Zahareanu
Prepress: Mihai Stoianov
Copertă: Andreea Apostol

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PANKHURST, KATE
Femei extraordinare care au făcut istorie / Kate Pankhurst; trad. din lb. engleză de Alina Bratu. – București: Litera mică, 2021

ISBN 978-606-073-151-1
I. Bratu, Alina (trad.)
087.5

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-606-073-151-1
9 786060 731511